Gemeente Amsterdam
Gemeenteraad
Gemeenteblad

Schriftelijke vragen

R

Jaar	**2018**
Afdeling	**1**
Nummer	**384**
Datum indiening	**30 januari 2018**
Datum akkoord	**5 april 2018**
Publicatiedatum	**6 april 2018**

Onderwerp

Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Vroege inzake de gesteldheid van de Amsterdamse kades.

Aan de gemeenteraad

Toelichting door vragensteller:

De Telegraaf berichtte op 25 januari 2018 dat Amsterdamse kades er wankel bij liggen.[1] Er zouden dringende opknapbeurten nodig zijn op verschillende plekken, omdat het instortingsgevaar te groot is. In de afgelopen maanden hebben diverse incidenten aan de Amsterdamse kades al geleid tot gevaarlijke situaties. D66 maakt zich zorgen over de toestand van de kades en wil dat het college snel handelt om ongelukken te voorkomen.

Gezien vorenstaande heeft het lid Vroege, namens de fractie van D66, op grond van artikel 45 van het Reglement van orde voor de raad van Amsterdam, de volgende schriftelijke vragen aan het college van burgemeester en wethouders gesteld:

1. **Hoe beoordeelt het college de constatering dat de Amsterdamse kades er wankel bij liggen? Deelt het die constatering?**

   Antwoord:
   Het college constateert dat een groot deel van de Amsterdamse gefundeerde kademuren hun technische levensduur van 100 jaar hebben bereikt of overschreden. Bovendien is het gebruik van de kades geïntensiveerd en zijn de belastingen op de kades aanzienlijk toegenomen door het toenemende verkeer in Amsterdam. De kademuren zijn hiervoor niet ontworpen. In 2017 hebben er 5 calamiteiten na elkaar plaatsgevonden. De kademuren waren bezweken of er moesten beheersmaatregelen worden getroffen om het bezwijken te voorkomen. Vier van de vijf locaties waren niet aangemerkt voor directe vervanging of nader onderzoek. Vorige week is geconstateerd uit inspecties dat de kade aan de Lijnbaansgracht in zeer slechte staat verkeert, waardoor beheersmaatregelen nodig zijn om bezwijken te voorkomen.

   Dit maakt de urgentie hoog om de technische kwaliteit onder de waterlijn inzichtelijk te maken en de meest risicovolle kademuren van Amsterdam aan te wijzen, verscherpt te bewaken en preventieve maatregelen te nemen.

[1] https://www.telegraaf.nl/nieuws/1585245/amsterdamse-kades-dreigen-in-te-storten

Daarom moet uitgebreider worden onderzocht of de technische kwaliteit van de kademuurconstructies nog voldoet aan de huidige wettelijke eisen (bouwbesluit 2012) en het zwaardere gebruik van deze tijd net als bij de bruggen (Programma Constructieve Veiligheid Bruggen). Hierdoor worden de risico's beter zichtbaar en kunnen indien nodig preventief maatregelen worden getroffen. Daarom is er voor de kades begin 2018 gestart met het ontwikkelen van een Programma Toekomstbestendige Kademuren. De doelen van het programma zijn onder meer het aanwijzen van deze risicogebieden en het bepalen van de volledige technische kwaliteit van de kades in Amsterdam.

2. **Op welke manier houdt het college zicht op de kwaliteit van de kades? Op basis van welke criteria wordt bepaald wanneer welke kade een opknapbeurt behoeft?**

Antwoord:
Binnen het beleidskader 1 Amsterdam Heel & Schoon zijn de gewenste prestaties op het gebied van de veiligheid, de functionaliteit en de belevingswaarde benoemt. Het college houdt zicht op de kwaliteit van de kademuren met reguliere metingen, inspecties en onderzoeken. Echter, een volledig beeld van de technische kwaliteit onder de waterlijn is nog niet compleet.

In het beleidskader 1 Amsterdam zijn ambitieniveaus vastgesteld die worden gemeten door de visuele inspecties. Dit gebeurt op basis van de landelijke CROW en NEN-normeringen (NEN2676-4). De NEN-norm geeft de visuele en technische kwaliteit van de kademuur aan boven de waterlijn en de CROW-norm het ambitieniveau.

Op basis van deze scores en een risico-inventarisatie op veiligheid, betrouwbaarheid, onderhoudbaarheid en beschikbaarheid wordt bepaald welke kade onderhoud behoeft. Het onderhoud uit de visuele inspecties gaan over de behoefte aan dagelijks en groot onderhoud.

Niet alle gebreken zijn met een visuele inspectie in beeld te brengen. Met name de gebreken onder de waterlijn zijn niet zichtbaar. Om de technische kwaliteit onder de waterlijn te bepalen worden nader onderzoeken uitgevoerd. Uit deze onderzoeken kan een grotere (achterstallige) onderhoudsbehoefte blijken dan met de visuele inspecties is waargenomen. De uitvoering van het onderhoud en de vervangingen worden vervolgens meerjarig geprogrammeerd.

3. **Wordt er gebruik gemaakt van sensoren voor monitoring, zo niet, waarom niet? Is het college van mening dat het gebruik van slimme technologie zou kunnen helpen bij het creëren van een nauwkeuriger beeld?**

Antwoord:
Momenteel worden kades met behulp van meetbouten handmatig gemonitord. De meetbouten met daaraan spiegels vastgemaakt worden op dezelfde hoogte op verschillende plekken op de kade vastgemaakt. Door middel van de spiegels kunnen de verplaatsingen in de X, Y en Z richting worden gemeten. De techniek met sensoren wordt binnenkort getest bij kademuren aan de Nieuwe Herengracht. Bovendien zijn nog andere technieken beschikbaar, bijvoorbeeld met sonar- en multibeamtechnieken, waarmee funderingen onder water kunnen worden

beoordeeld. De mogelijkheden van deze nieuwe slimme technieken zullen inderdaad bijdragen aan een beter actueel beeld van kademuren. De sonar- en multibeamtechnieken zijn al getest bij nadere onderzoeken. De resultaten van alle meettechnieken worden beoordeeld door het ingenieursbureau Amsterdam en dan wordt er bepaald welke meettechnieken het gewenste inzicht geven om de technische kwaliteit goed vast te stellen.

4. **Hoe is de kwaliteit van de kades ten opzichte van vier jaar geleden? Welke kwaliteitsgrens hanteert het college en welke criteria horen daarbij? Hoe scoren de Amsterdamse kades op die criteria?**

Antwoord:
In het beleidskader 1 Amsterdam Heel & Schoon is de ambitie vastgesteld om alle assets in de hele stad in 2025 te beheren op het niveau 'verzorgd'. In 2018 worden de kades nog op het kwaliteitsniveau 'sober' onderhouden.
De visuele kwaliteit van een kade wordt bepaald op basis van de NEN 2676-4 scores. De NEN-scores hebben een bereik van 1 (uitstekende conditie) tot en met 5 (slechte conditie).
De kwaliteitsgrens 'sober' houdt in dat niet meer dan 10% van de bouwdelen een conditiescore mag hebben van 5 en dat minimaal 90% van de bouwdelen conditiescore 1, 2, 3 of 4 moet hebben. Daarnaast wordt achterstallig onderhoud gedefinieerd als meer dan 10% in conditiescore 5. De ambitieniveaus met bijbehorende criteria zijn afgebeeld in tabel 1-2.

Tabel 1-2 Ambitieniveaus

	Ambitieniveau	Toelichting	Overall score in geheel gebied
A+		Zo goed als nieuw / alles 100% schoon.	A+ > 90%
A	Top	Heel goed in orde / prachtig straatbeeld, amper vervuiling.	A+ en A > 90%
B	Verzorgd	Heel en functioneel / verzorgd straatbeeld, matige vervuiling.	A+, A en B > 90%
C	Sober	Verminderd comfort / rommelig straatbeeld, behoorlijke vervuiling	A+, A, B en C > 90%
D		Functieverlies / vuil	D > 10%

In 2015/2016 is er met de visuele inspecties boven de waterlijn achterstallig onderhoud geconstateerd op de kademuren en oevers. De vastgestelde conditie van de kades in de stadsdelen Centrum, Oost en Zuid is 'sober'. In de stadsdelen West en Nieuw-West is de conditie van de kades 'achterstallig'. Ook in stadsdeel Noord is er achterstallig onderhoud aan kademuren en oevers geconstateerd. Dit wordt nog gekwantificeerd met visuele inspecties in 2018. De inspecties in stadsdeel Zuidoost volgen ook in 2018. De resultaten worden Q2 2018 verwacht.

Binnen de lopende uitvoeringsprogramma's voor de vervanging van kademuren is onvoldoende voortgang. Momenteel wordt er gemiddeld 500 meter per jaar vervangen. Op basis van de theoretische levensduur van 100 jaar moet dit eigenlijk 2 km per jaar zijn. Door de dynamiek in de binnenstedelijke omgeving is vervanging van kademuren complex. Beschermende maatregelen voor de omliggende gebouwen, woonboten en de bereikbaarheid is bijna altijd nodig.

Om meer en sneller kademuren te vervangen zijn nieuwe slimme oplossingen nodig om de overlast te beperken. Het zoeken naar deze slimme en innovatieve oplossingen wordt ook één van de doelstellingen van het Programma Toekomstbestendige Kademuren.

5. **Heeft het college zicht op het instortingsrisico op de Amsterdamse kades?**

Antwoord:
Om het instortingsrisico nog verder te beperken wordt de bewaking van de kademuren verscherpt, waarbij de risicogebieden worden vastgesteld op basis van leeftijd, gebruik en visuele staat. Recente calamiteiten, het bezwijkingsmechanisme en mogelijke signalen worden geanalyseerd om de instortingskans en het risico te bepalen.
Daarnaast is in 2017 een calamiteitencontract aanbesteed. Hierdoor kan bij een calamiteit snel worden gehandeld. Het calamiteitenteam neemt dan passende beheersmaatregelen om een instorting te voorkomen.
Op basis van de schadebeelden uit visuele inspecties en nadere onderzoeken worden nu onder andere de kademuren aan de Nieuwe Herengracht, Marnixkade en Jacob Catskade gemonitord. Bij het overschrijden van de grenswaarden worden beheersmaatregelen getroffen zoals het weghalen van de verkeerbelasting of bomen.

6. **Vindt het onderhoud planmatig plaats en in welke mate verloopt het onderhoud conform die planning? Worden de kaders met het naleven van de planning duurzaam in stand gehouden? Of ontstaat er (op termijn) een achterstand?**

Antwoord:
Tot 2014 werd reactief onderhoud toegepast. Dat wil zeggen dat kademuren hersteld/vervangen werden zodra er een schade werd geconstateerd.
Sinds 2014 wordt gewerkt aan de stads brede implementatie van assetmanagement en wordt het onderhoud steeds beter gepland en geprogrammeerd. Binnen assetmanagement worden er diverse inspecties uitgevoerd met een bepaalde frequentie.

Deze geven een visuele en technische kwaliteit van een kade (boven de waterlijn). Hieruit volgt het benodigde dagelijks onderhoud en groot onderhoud.

Er is achterstallig onderhoud geconstateerd en we concluderen dat het onderhoud achterloopt (zie vraag 2). Door verdere implementatie en centralisatie van het assetmanagement kunnen we de komende jaren het onderhoud nog beter prioriteren en programmeren. Om de vervangingsopgave beter te kunnen bepalen moet tussen nu en 2022 ook de technische kwaliteit beter in beeld worden gebracht.

7. Hoeveel kades heeft het college momenteel in beeld waarbij op korte termijn herstelwerkzaamheden nodig zijn?

Antwoord:
Er zijn 26 kades (3163 m) in beeld die tussen nu en 2022 worden vervangen.

8. In begroting 2018 staat opgenomen dat er groot onderhoud of vervanging geprogrammeerd staat voor de Marnixkade en de Jacob Catskade. Kan het college aangeven wanneer onderhoud geprogrammeerd is en waarom dit de enige kades zijn die het college identificeert als onderhoud behoevend? Hoe verhoudt dat zich tot de stelling in het artikel dat van de 500 kilometer kademuren in Amsterdam maar liefst 200 kilometer dringend moet worden opgeknapt?

Antwoord:
Amsterdam is eigenaar en beheerder van circa 600 km kades en oevers. Daarvan zijn 200 km gefundeerde kades. Vervanging van deze gefundeerde kades heeft significante impact op de omgeving, is kostbaar en tijdrovend. De komende jaren is het doel om de technische kwaliteit van deze 200 km nog beter inzichtelijk te maken en het benodigde onderhoud/vervanging uit te voeren.

De voorbereiding van de vervanging de Marnixkade en Jacob Catskade staat gepland voor 2018 en 2019. De realisatie van de vervanging staat gepland voor 2020-2021. Dit zijn kades lang hoofdvaar/autowegen. De kadevervangingen van een aantal stadsdelen zijn ondergebracht onder programma's van de stadsdelen. De komende jaren zijn er vervangingswerkzaamheden gepland bij 26 kades. Deze zijn of worden aangemeld in het meerjareninvesteringsplan en worden opgenomen in de begroting 2019 en verder. Daarnaast lopen er meerdere nadere onderzoeken op kades bij het ingenieursbureau waaruit onderhoudswerkzaamheden of vervangingen kunnen volgen.

9. In de begroting staat dat het borgen van de kwaliteit van kades, bruggen en tunnels met minder middelen wordt uitgevoerd. Hoe wordt dit gedaan en welke gevolgen heeft deze beslissing voor de kwaliteit van de kades en de uitvoering van herstelwerkzaamheden? Hoe monitort het college dat de kwaliteit gewaarborgd blijft?

Antwoord:
Om het ambitieniveau 'verzorgd' te bereiken in 2025, hebben we meer inzicht nodig in de staat van de kapitaalgoederen, de huidige exploitatiekosten en de investeringen die we moeten doen. De komende periode gaan we verder met het invoeren van hoogwaardig beheer en assetmanagement en het verbeteren van onze informatiepositie door extra te investeren in monitoring en inspectie. Binnen het beleidskader 1 Amsterdam Heel & Schoon ligt de nadruk voor de civiele constructies op de vertaling naar kwaliteitseisen op het gebied van de functie en de veiligheid van de constructies. De verwachting is dat de huidige middelen ontoereikend zullen zijn.

Tegelijkertijd ligt er vanuit het programma en de reorganisatie Slagvaardig Werken in de Openbare Ruimte een bezuinigingsopgave voor de openbare ruimte. Deze bezuiniging moet gehaald worden door centralisatie en harmonisatie van assetmanagement, één werkwijze, één informatiepositie en inkoopvoordelen.

10. Welke impact heeft de stadslogistiek op de kwaliteit van de kades? Heeft het beperken van het aantal zware voertuigen een positief effect op de kwaliteit van de kades?

Antwoord:
Maatregelen zoals het beperken van de toegang van zwaar verkeer (waaronder vrachtverkeer, bouwlogistiek en touringcars) kunnen een positief effect hebben op de kademuren. De meeste kades in de binnenstad zijn niet berekend op de toenemende belastingen veroorzaakt door de huidige stadslogistiek. Hierdoor kan de levensduur van de kades worden verlengd.

Burgemeester en wethouders van Amsterdam

[redacted] secretaris [redacted] waarnemend burgemeester